

CRISIS DE LA COOPERATIVA

Obligació legal de presentar concurs de creditors Peça de qualificació

Ignasi Blajot Arañó

Advocat

Col·legiat a l'I.C.A.B.

Membre de la Secció de Dret Cooperatiu

LA INSOLVENCIA

La insolvència com a pressupòsit de fet objectiu de la declaració de concurs

Definició:

Situació patrimonial en la que es troba un deutor que no pot complir regularment amb les seves obligacions de pagament.

Art. 2.3 TRLC: La insolvencia podrá ser actual o inminente. Se encuentra en estado de insolvencia actual el deudor que no puede cumplir regularmente sus obligaciones exigibles. Se encuentra en estado de insolvencia inminente el deudor que prevea que no podrá cumplir regular y puntualmente sus obligaciones

És indiferent la causa de la impossibilitat.

No cal que l'incompliment sigui total.

No confondre insolvència amb situació de desequilibri patrimonial.

OBLIGACIÓ LEGAL DE PRESENTAR CONCURS DE CREDITORS

Artículo 5. Deber de solicitar la declaración de concurso.

1. El deudor **deberá** solicitar la declaración de concurso **dentro de los dos meses siguientes a la fecha en que hubiera conocido o debido conocer el estado de insolvencia actual.**

2. Salvo prueba en contrario, se presumirá que el deudor ha conocido que se encuentra en estado de insolvencia cuando hubiera acaecido alguno de los hechos que pueden servir de fundamento a una solicitud de cualquier otro legitimado.

MANIFESTACIONES EXTERNAS DE LA INSOLVENCIA. PRESUMCIONES ART. 2.4 TRLC

- ✓ Existència prèvia d'una declaració judicial o administrativa de insolvència del deutor.
- ✓ Existència d'embargaments previs infructuosos o que afectin de manera generalitzada el patrimoni del deutor.
- ✓ El sobreseïment generalitzat en el pagament de les obligacions del deutor.
- ✓ El sobreseïment generalitzat, dins les tres darreres mensualitats, en el pagament de (i) obligacions tributaries exigibles, (ii) quotes de la SS i demés conceptes de recaptació conjunta, i/o (iii) salaris i indemnitzacions i demés retribucions de treball.
- ✓ Aixecament de bens o liquidació apresurada o ruïnosa.

MOMENT DE LA SOL·LICITUT DEL CONCURS

- ✓ Dins els dos mesos següents a la data en què s'hagi conegut o s'hauria d'haver conegut la situació de insolvència. (art 5 TRLC).
  - Correspon al CR el control permanent i directe de la gestió de la direcció, quan procedeixi (art 53 L12/2015 de Cooperatives)
  - Obligació de celebrar reunions trimestrals del Consell Rector (art. 57.f L12/2015 de Cooperatives)

- ✓ Possibilitat d'acollir-se a alguna de les institucions pre-concursals. S'allarga el termini 4 mesos més (art 595 TRLC).

- ✓ Moratòria derivada del COVID: no obligació legal de presentar concurs fins a 31/12/2021

ÓRGAN COMPETENT PER DECIDIR SOBRE LA PRESENTACIÓ DEL CONCURS

L'òrgan competent per sol·licitar la declaració de concurs és l'òrgan d'administració o liquidació (art 3.1 TRLC).

La Llei de cooperatives no fa cap referència explícita a l'òrgan competent per sol·licitar el concurs de creditors.

La competència per sol·licitar la liquidació dins el procediment concursal també correspon al Consell Rector.

Diferenciar l'esfera interna de la externa. No és el mateix sol·licitar de liquidació que adoptar l'acord de liquidació. (AAP Madrid 27-05-2016, nº 82/2016, rec. 111/2016)

AAP Madrid 27-05-2016, nº 82/2016, rec. 111/2016

Aun cuando la precedente consideración sería suficiente para la desestimación del recurso, no está de más añadir que, tal y como acertadamente han puesto de relieve tanto la concursada como su administración concursal, los apelantes confunden los requisitos legales del acuerdo de disolución y liquidación extraconcursal de una cooperativa con el acuerdo de liquidación concursal, que es un acuerdo que se adopta no por la sociedad sino por la autoridad judicial y que se encuentra sometido a la disciplina propia de un tipo peculiar de proceso como lo es el concurso de acreedores, y, por lo tanto, a reglas y presupuestos completamente diferentes. De nada nos sirve, en dicho trance, afirmar que el acuerdo de disolución de una cooperativa se adopta por determinadas mayorías y compete a la asamblea general cuando no es eso lo que se ha decidido en el seno de la cooperativa que nos ocupa. De hecho, correspondiendo al consejo rector de una cooperativa todas aquellas competencias no expresamente atribuidas a otros órganos societarios (Art. 39- 1 de la Ley de Cooperativas madrileña), de lo que se trataría sería de examinar si existe o no alguna norma que atribuya a la asamblea general competencia específica para adoptar la decisión de formular la solicitud prevista en el Art. 142-1 de la Ley Concursal. Y resultando claro que no existe tal norma especial, a quien corresponde la adopción de dicha decisión es precisamente al consejo rector en atención al carácter residual con que la ley define sus competencias.

LA RESPONSABILITAT CONCURSAL. LA PEÇA DE QUALIFICACIÓ

- ✓ Analitzar les causes de la insolvència a fi de determinar si el concurs pot ser qualificat com a culpable o fortuït
- ✓ Determinar les persones responsables de la insolvència
- ✓ Determinar les conseqüències de la declaració de culpabilitat

Efectes merament civils, que no vinculen la jurisdicció penal.

PERSONES AFECTADES PER LA PEÇA DE QUALIFICACIÓ

- ✓ **Administradors o liquidadors** de dret. En el cas de cooperatives, els membres del Consell Rector.
- ✓ **Administradors de fet**
- ✓ **Directors generals**
- ✓ Aquells que dins els **dos darrers anys** anteriors a la data de declaració de concurs hagin ostentat aquesta condició.
- ✓ **Còmplices**

CAUSES DE CULPABILITAT

1°.-Genèrica: quan els membres del Consell Rector, o l'administrador de fet o el director general, hagi generat o agreujat l'estat d'insolvència amb dol o culpa greu (art 442).

2°.- Presumpció de dol o culpa greu (art 444)

3°.- Supòsits de culpabilitat que no admeten prova en contra (art 443)

Efectes merament civils, que no vinculen la jurisdicció penal.

CAUSA DE CULPABILITAT GENÈRICA

Genèrica: El concurs ha de ser declarat culpable quan s'acrediti que la insolvència ha estat **generada** o **agreujada** amb dol o culpa greu.

Requisits:

- ✓ un acte u omissió
- ✓ dol o culpa greu
- ✓ relació causal entre aquesta actuació i la generació o agreujament de la situació de insolvència.

CAUSES DE CULPABILITAT ART 443 TRLC

El concurs es qualificarà com a culpable en els següents supòsits:

- ✓ Alçament total o parcial de bens o actes que enredereixin, dificultin o impedeixin l'eficàcia d'un embargament iniciat o de previsible inici.
- ✓ Sortides fraudulentament de bens dins dels dos anys anteriors a la declaració de concurs.
- ✓ Realitzar actes jurídics dirigits a simular una situació patrimonial fictícia.
- ✓ Inexactitud greu o falsedat en els documents acompanyats a la sol·licitud de declaració de concurs o presentats durant la tramitació del procediment.
- ✓ Incompliment substancial de la obligació de portar la comptabilitat, portar doble comptabilitat o cometre irregularitats rellevants per la comprensió de la seva situació patrimonial o financera.
- ✓ Incompliment del conveni per causa imputable al concursat.

PRESUMPCIONS DE CULPABILITAT ART 444

El concurs es presumeix culpable en els següent supòsits:

- ✓ Incompliment de la obligació legal de sol·licitar la declaració de concurs.
- ✓ Incompliment del deure de col·laboració amb el jutge o l'administrador concursal.
- ✓ Incompliment de la obligació de formular els CCAA, sotmetre-les a auditoria o no dipositar-les al Registre Mercantil, respecte dels CCAA dels últims tres exercicis.

Son presumpcions d'actuació dolosa, excepte prova en contrari.

CONSEQÜÈNCIES DE LA DECLARACIÓ DE CULPABILITAT

- ✓ Inhabilitació per administrar bens aliens durant un període de 2 a 15 anys.
- ✓ Pèrdua dels drets que poguessin tenir les persones afectades com a creditors del concurs o de la massa.
- ✓ Condemna a tornar el que haguessin obtingut indegudament del patrimoni de la concursada.
- ✓ Condemna a indemnitzar els danys i perjudicis causats.
- ✓ Condemna a la cobertura total o parcial del dèficit concursal:
  - ✓ Només en cas d'apertura de la liquidació,
  - ✓ Amb o sense solidaritat
  - ✓ S'ha de individualitzar

LA RESPONSABILITAT DELS MEMBRES DEL CONSELL RECTOR

Principi de **solidaritat** dels membres del Consell Rector. Art 59. L12/2015.

No responen aquells membres del Consell Rector que:

- ✓ **No hagin participat** en l'adopció de l'acord del Consell Rector per aprovar l'acte que origina responsabilitat
- ✓ **Hagin votat en contra** de l'acord del Consell Rector i hagin **fet constar en Acta** que s'oposen a l'acord
- ✓ Hagin enviat una **comunicació fefaent** oposant-se a l'acord dins els 10 dies següents.

LA RESPONSABILITAT DEL CONSELL RECTOR PELS ACTES COMESOS PER LA DIRECCIÓ GENERAL

- ✓ Correspon al Consell Rector el **control permanent i directe** de la gestió de la direcció, quan procedeixi (art 53 L12/2015 de Cooperatives)

- ✓ Obligació de celebrar **reunions trimestrals** del Consell Rector (art. 57.f L12/2015 de Cooperatives). Importància de les actes del Consell Rector.

CRISIS DE LA COOPERATIVA

Responsabilitat de les persones sòcies i dels membres del Consell Rector

www.economiasocial.coop

@econ_socialcat

facebook.com/economiasocial.coop

@econ_socialcat